

UN
ÈXODE SIRIÀ

NÚRIA CLIMENT CODINA

UNA MICA D'HISTÒRIA

La regió que avui anomenem Síria,
a l'antiguitat es coneixia com Canaà.
A Canaà es va inventar el primer alfabet,
que amb el temps va derivar en l'alfabet grec
i l'alfabet arameu.

Els seus habitants van ser grans comerciants
i hàbils mariners.

Entre el 660 i el 750, els califes Ummaia
van islamitzar la regió
i van construir la seva capital a Damasc,
que encara avui és la capital de Síria.

Des del 1918 fins el 1946,
Síria va estar sota domini francès.
A partir d'aquella data, van aconseguir la independència.
L'any 1963 es va produir una revolució popular
que va dur al poder el Partit Baath Àrab Socialista.

El 1970 Hafez al-Assad va assumir el poder al país
després de donar un cop d'estat.
El 1973 es va aprovar una nova constitució
i es van aprovar algunes reformes
a les estructures econòmiques i socials.

Al-Assad es va mantenir al poder fins a la seva mort l'any 2000, en què el seu fill Bashar al-Assad va ser nomenat president del país.

Al març de 2011, a Síria la gent va sortir als carrers a demanar reformes religioses i democràtiques. La resposta del govern va ser enviar l'exèrcit.

A Homs, a començaments de febrer de 2012, van haver protestes massives durament reprimides per l'exèrcit.

El 3 de febrer de 2012, la ciutat va patir un llarg bombardeig que la va deixar pràcticament destruïda. Es calcula que la població va passar d'un milió de persones a uns 300.000 habitants.

Però com s'explica el que ha passat els darrers anys a Síria? D'una banda, tenim l'exèrcit fidel al govern d'al-Assad; de l'altra, diversos exèrcits rebels de les forces opositores. Al nord, els kurds, un poble sense estat que intenta defensar territoris on establir un país propi i reconegut. I entremig, per tot el país hi ha hagut domini d'Estat Islàmic.

Tots els bàndols, enfrontats entre ells,
han suposat una cruenta Guerra Civil.
I la població de Síria ha d'escollir
entre quedar-se a un país en guerra,
amb el risc de morir en un bombardeig o en un tiroteig.
O fugir.

I els que aconsegueixen fugir, troben grans dificultats
per refer la seva vida,
doncs les fronteres i els tràmits burocràtics
són, a vegades, impossibles de superar.

Molts d'ells es veuen obligats a viure en camps de refugiats,
principalment a Jordània, on es calcula que s'han acollit
més de 4 milions de refugiats sirians.

Aquest llibre només pretén ficcionar la fugida d'una família,
que ha d'abandonar una vida de classe mitjana
per salvar les seves vides. No tots ho aconsegueixen.

Núria Climent Codina

• TESSALÒNICA

ISTANBUL

CANAKKALE

ESKISEHIR

LESBOS

ESMIRNA

ATENES

ANTALYA

LA FI DEL RAMADÀ

Homs, Síria, Id al-Fitr 1432¹

Festa de la fi del Ramadà, 30 d'agost de 2011

—Malik!

És la veu de la mare que em crida des de la cuina.

Avui és un dia molt important per a nosaltres.

És Id al-Fitr, la festa de la fi del Ramadà.

I a casa nostra vindrà tota la família per celebrar-ho.

Tots venen a casa, perquè aquí hi viu l'àvia Hasna,
des que va morir el meu avi.

Per celebrar que hem acabat el Ramadà
farem un gran àpat familiar.

Hem parat una taula molt gran al mig del jardí.

Molts anys som més de 50 persones
menjant, cantant i rient.

Però abans de sopar anirem a la mesquita.

---

1. Ramadà és el novè mes del calendari lunar musulmà.
Comença a comptar des de la fugida de Mahoma
i marca l'any 0 de la seva era.

Avui ens hem llevat ben d'hora, amb la sortida del sol,
i ens hem banyat per torns.

Primer els pares, després l'àvia,
després el meu germà gran Aziz, que té 16 anys.

Ens barallem sovint, però és un bon germà.

També tinc una germana, la Farah,
que té 14 anys i sempre em vol manar.

Em veu com si jo encara fos un nen petit,
però aviat faré 12 anys!

Qui sí que és un nen petit és el meu germà,
el Shamir, que té 6 anys

i acaba de començar a l'escola.

Està aprenent a llegir i a escriure.

Avui, quan tornem de la mesquita
amb tota la família, farem un gran sopar.

La casa i el jardí estaran plens de gent
i podré jugar amb els meus cosins.

Després rebrem regals i la festa s'allargarà
fins ben avançada la nit.

Ens felicitarem el Ramadà dient:

«Ramadan mubarak!»²

És el meu dia preferit de l'any!

---

2. Exclamació que es diu per celebrar la fi del Ramadà.

Bé, cada any ha estat així.
Però aquest any crec que serà diferent:
des de fa uns mesos hi ha protestes al país
i la policia reprimeix les manifestacions.
El mes de maig va arribar l'exèrcit a la nostra ciutat.

Des de casa sentim els trets dels enfrontaments,
i alguna explosió.
De vegades sembla que tot el terra tremola
quan cauen les bombes.
El soroll dels avions reactors que creuen el cel
i dels bombardeigs
comencen a formar part del nostre dia a dia.
Caminar pels carrers ja no és tan segur com abans.
Espero que ens podrem reunir tots,
celebrar el sopar i riure i fer bromes com sempre.

Des de la finestra de la meva habitació
es veu el jardí amb la taula parada.

—Malik! —la Farah ha entrat a l'habitació
i em mira amb els braços creuats damunt del pit.

—Que no has sentit la mare? Vinga, *Malika*,
que hem de marxar cap a la mesquita.
I tu, aquí badant i a mig vestir.

—No em diguis *Malika*, saps que no m'agrada!
Em dic Malik!

—Sí, Malik, el que sempre té el cap als núvols³!
Creix d'una vegada!

Bufo. Em fa molta ràbia que tingui raó.
M'he distret i m'he passat l'estona badant.
Acabo de vestir-me i baixo corrent l'escala.
Tota la família m'està esperant a baix.

L'àvia em diu:

—Per fi aquí tenim el Malik!
El que és bo es fa esperar! Ja hi som tots?
Doncs anem, que ja sabeu que la mesquita
s'omple de gent i s'han de fer moltes cues.

Sortim tots junts al carrer i ja ens anem trobant
amb els nostres veïns, que també van cap a la mesquita.
Tots desitgem que avui sigui un dia de treva⁴
i que puguem fer la celebració en pau.

---

3. Expressió que s'utilitza per dir que algú és fantasiós,
que viu desconnectat de la realitat.

4. Suspensió de la lluita o de la guerra entre exèrcits enemics
durant un temps i de comú acord.

Trobo companys de l'escola i comencem a parlar
dels regals que esperem trobar a l'hora de sopar.
Pel camí també trobem familiars,
que després vindran a la festa de casa.

Els meus pares van al davant
amb els meus tiets i tietes i l'àvia Hasna.
Els meus cosins, els meus germans i jo
caminem una mica més enrere.

Aviat arribem a la mesquita per celebrar junts
l'Id al-Fitr i fer les oracions.

Els homes i els nois entrem per la porta principal
i les dones i les noies per una altra.
A la sortida ens retrobarem per anar a casa a menjar.

UN SOPAR DIFERENT

Un cop tornem de la mesquita i arribem a casa,
ens posem a parar la taula per sopar.

Ensopeguem entrant i sortint de la cuina
amb safates i plats ben plens de delícies.
Tots volem col·laborar.

La casa és plena de gent, el pare té sis germans i germanes.
I tots han arribat amb les seves famílies.

Recordo quan era petit i amb el meu cosí Hamid
ens amagàvem sota la taula,
coberta amb unes grans tovalles.
De tant en tant, un de nosaltres agafava
una safata de la taula i ens la menjàvem d'amagat.
Sobretot durant les postres.

Però aquest any hi ha un ambient diferent,
no hi ha tantes alegries ni rialles com anys enrere.
Al final de l'àpat l'àvia Hasna ens parla a tots:

—Ja hem passat un altre Id al-Fitr junts.
Ramadà Mubarak!

—Ramadà Mubarak! —contestem tots a cor.

L'àvia continua:

—Aquest any m'ha costat omplir la casa i fer-vos venir a tots. Ja sé que per als que viviu lluny no ha estat fàcil arribar a Homs.

»Des de fa mesos l'exèrcit volta la ciutat. Però som família, és Id al-Fitr i ens hem de reunir. Ho marca la tradició. I no podem deixar que ens prenguin les tradicions.

Molts anys les paraules de l'àvia Hasna, que sempre ens parlava al final del sopar, acabaven en aplaudiments. Aquest any tothom està en silenci.

El meu oncle Jawad, el germà gran del meu pare, pren la paraula:

—Mare, has d'entendre que res tornarà a ser igual. No es tracta de seguir o no la tradició, sinó que anem cap a una guerra civil. No us imagineu com ha estat de difícil entrar a Homs.

»Hem hagut de creuar molts controls militars. Però aquí em tens, amb tota la meva família. Finalment, ho hem aconseguit. Però no crec que això ho puguem tornar a repetir.

»La situació cada dia és més difícil.
I tot ens anirà separant, en comptes d'unir-nos.
Recordeu això que us dic: és l'últim cop
que tots ens trobarem reunits al voltant d'una taula.

El silenci ara és total.
Em miro el meu cosí Hamid.
Ens hem passat la tarda parlant
dels nostres videojocs preferits.
I pot ser que sigui el darrer cop que el vegi?

Ell em mira i em sembla que està pensant el mateix.
Hi haurà una guerra i ho canviarà tot?

L'oncle Jawad torna a parlar:

—Us heu quedat tots callats,
però nosaltres som un bon exemple de la situació.
Aquí, al voltant d'aquesta taula hi som representats
tots els fronts.
Tinc germans que són funcionaris del govern,
i germans que s'hi oposen
i que van a les manifestacions de protesta
d'aquest moviment que en diuen Primavera Àrab⁵.

---

5. Durant els anys 2010-2013, va tenir lloc una sèrie de protestes
per part de la població àrab per a reclamar democràcia i drets socials.

»Vivim en ciutats diferents,
i alguns ja teniu els tancs de l'exèrcit als afores de la ciutat,
disposats a disparar si hi ha més manifestacions.
D'altres, viviu en ciutats afins al govern
i no us atreviu a sortir al carrer a protestar.

»Ja sabeu que tinc un restaurant a Latakia⁶.
Els turistes estan deixant de venir.
Cada nit tinc més taules buides.

»De què viuré si he de tancar el restaurant?
Com podré mantenir la meva família?
Més ens val trucar al cosí Hussein,
que està estudiant a Alemanya
i que ens vagi buscant lloc a tots.
Potser haurem d'acabar marxant de Síria
cap a un país més segur.

»Mare, no em miris amb aquesta cara d'incredulitat.
El país va cap a una guerra i com més aviat sapiguem
què podem fer i cap a on podem tirar,
potser tindrem alguna possibilitat de sobreviure.

---

6. Latakia és una ciutat turística de la costa de Síria.

Altre cop tothom està en silenci.
Amb el cap cot es miren de reüll,
però ningú s'atreveix a dir res.
Agafo la mà del meu cosí i li dic:

—Si mai hem de fugir de Síria, ho farem junts.

Ell fa que sí amb el cap.
I ens premem més fort les mans.